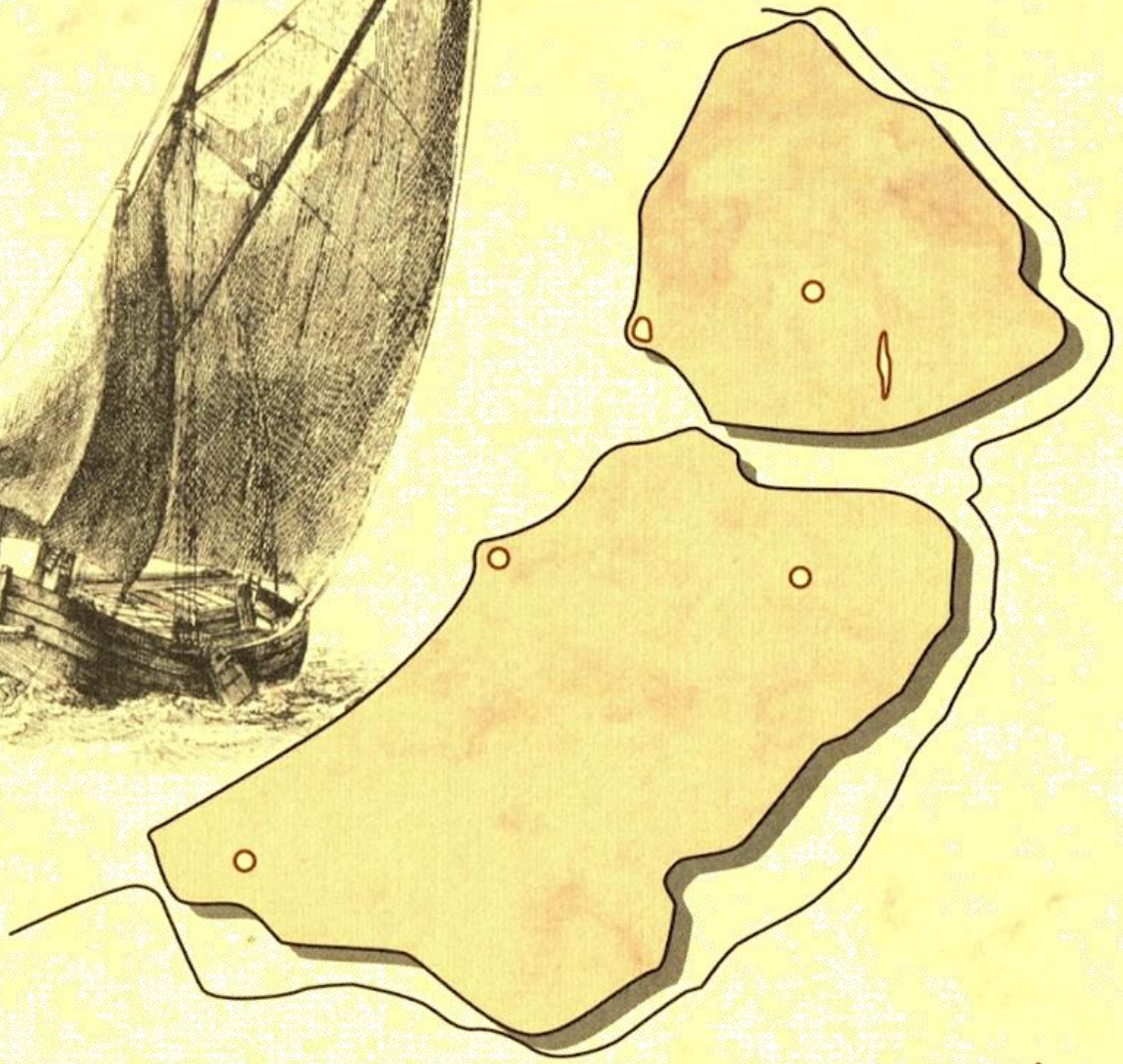
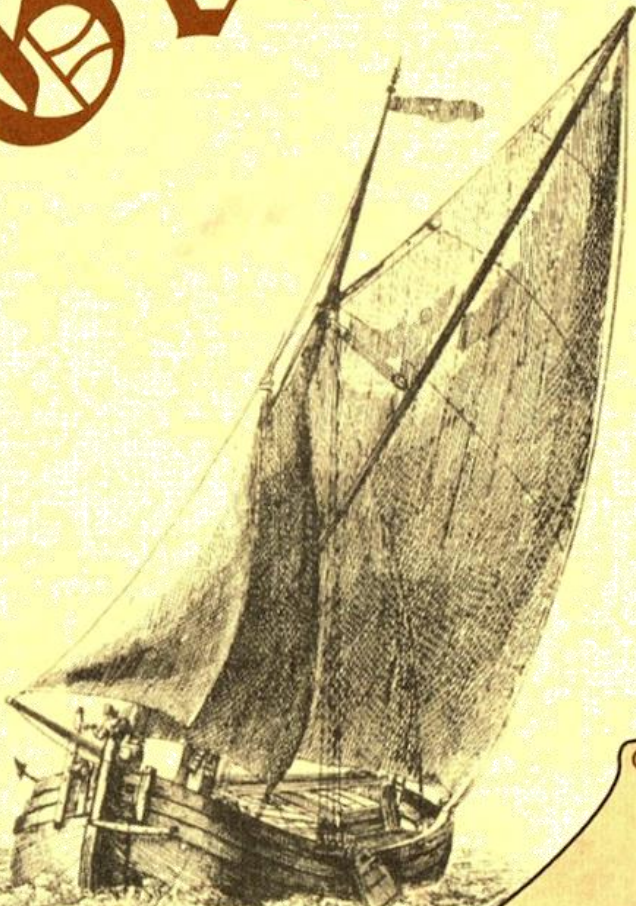

Genealogica

afdeling Flevoland

Nederlandse Genealogische Vereniging

38^e jaargang

Nr. 3

Oktober 2022

Agenda

Lezingen

In Batavialand op zaterdagmiddag van 14.00 – 16.30 uur in de Ontginningszaal.

DATUM	ONDERWERP	SPREKER
29-10-2022	Lezing over GensDataPro	Bas Wilschut
14-01-2023	Nieuwjaarsborrel in Batavialand	

Excursie

Er zijn voor dit jaar geen excursies meer gepland. De planning voor volgend jaar is nog niet definitief. Zodra er meer bekend is, zullen wij dit met u communiceren.

Voorouderspreekuren.

Almere (1e zat. van de maand)	De Nieuwe Bibliotheek Centrum	11 - 15 uur
Lelystad (1e zat. van de maand)	Studiecentrum Batavialand	11 - 15 uur
Kampen (1e zat. van de maand)	Stadskazerne	10 - 12 uur
Emmeloord (2e zat. van de maand)	FlevoMeer Bibliotheek	10 - 12 uur
Dronten/Swifterbant (1e zat. vd maand)*	FlevoMeer Bibliotheek	10 - 12 uur

* oneven maanden in Dronten,
even maanden in Swifterbant.

Nieuwe afdeling Noord-Holland Noord.

De afdeling Den Helder van de NGV zat al een paar jaar zonder bestuur. In samenspraak met de leden van afdeling Den Helder en het bestuur en leden van de afdeling Oostelijk West-Friesland heeft men besloten de afdelingen samen te voegen en één bestuur te vormen. Ook is besloten om een nieuwe naam te zoeken voor de nieuwe ontstane afdeling. Daarbij is de keuze gevallen op de voor de hand liggende naam **Noord-Holland Noord**. Onder bezielende leiding van voorzitter Dick Waalboer en de overige bestuursleden zullen de belangen van de leden van afdeling Den Helder weer als vanouds behartigd worden.

Hiernaast ziet u een kaart van het werkgebied van de nieuwe afdeling.

Van de voorzitter

En zo ligt er vandaag alweer een nieuw nummer van de Genealogica in uw mailbox. Zelf kijk ik altijd uit naar alle nieuwsbrieven en periodieken die ik van genealogische en historische verenigingen ontvang. Zal er iets instaan over mijn voorouders of de plaatsen waar zij woonden? Worden er tips gegeven voor onderzoek naar voorouders in het buitenland? Zijn er nieuwe bronnen die ik online kan raadplegen?

Hetzelfde geldt voor de lezingen die de NGV Flevoland organiseert in Batavialand in Lelystad. Ik kijk er altijd met veel plezier naar uit. Aanstaaende zaterdag 29 oktober om 14.00 uur is er weer zo'n lezing, van Bas Wilschut over het computerprogramma GensDataPro. Ik weet zeker dat de lezing ook interessant zal zijn voor mensen die een ander programma gebruiken of die hun keuze voor programmatuur nog moeten maken.

Ontzettend informatief deze lezingen, maar eigenlijk ga ik vooral ook naar de bijeenkomsten in Lelystad voor 'het samenzijn', de gezelligheid om onder het genot van een kopje thee of koffie (de zaal is open vanaf 13.30 uur) bij te praten met andere liefhebbers van het stamboomonderzoek. Je hoort dan wat er leeft onder de mensen. Zijn ze op vakantie geweest? Zijn ze alweer druk in de weer met corona en of grieprikken? Of hebben ze geweldige mooie vondsten gedaan in het archief? Is er iemand vastgelopen met onderzoek en kan iemand anders dan de oplossing bieden?

Zowel in het museum van Batavialand als bij de NGV Flevoland heb ik gemerkt dat het aantal bezoekers aan evenementen en lezingen wat gedaald is ten opzichte van de periode van voor corona. Dit schijnt te maken te hebben met de tijd die nodig is om een bepaalde routine op te bouwen. Door de 'te lange' lock down hebben we klaarblijkelijk afgeleerd om de computer de computer te laten en weer live bij een lezing te zijn.

Ik hoop dat ik u bij de komende lezingen allemaal weer mag begroeten en ik nodig u bij deze uit om een introducé mee te nemen. Wie weet kunnen we zo ook nog nieuwe leden maken. Maar dat hoeft natuurlijk niet, want het gaat om de gezelligheid!

Willy van der Most

Excursie naar Agnetapark in Delft.

Op 28 september 2022 heeft de Afdeling Flevoland een excursie georganiseerd naar het Agnetapark in Delft. Deze excursie sluit aan bij de lezing die Jan van der Mast op 29 mei jl. heeft gegeven over het ondernemersechtpaar Jacques en Agneta van Marken. Jan van der Mast heeft 2 boeken geschreven over dit echtpaar en is een begenadigd verteller en kenner van de geschiedenis van dit echtpaar en ook van het park.

Jacques van Marken is de oprichter van de Gist- en Spiritusfabriek, Nederlandse Oliefabriek (later Calvé) en in 1885 nam hij de Lijm- en Gelatinefabriek over. Hij was de zoon van een Amsterdamse dominee, die na zijn gymnasiumopleiding in 1862 in Delft ging studeren aan de Koninklijke Akademie voor Burgerlijke Ingenieurs. In 1867 studeerde hij af aan de Polytechnische School (voorloper van de TU Delft). In 1866 in zijn 4-de studiejaar leerde hij Agneta Matthes kennen, een dochter van een Amsterdamse koopman. In 1869 zijn Jacques en Agneta getrouwd.

Schrijver Jan van der Mast die de rondleiding verzorgde en ook nog enkele gedichten van Jacques van Marken voordroeg

In 1882 starten Jacques en Agneta, ter gelegenheid van hun koperen huwelijksfeest, een nieuw project dat hun beiden na aan het hart ligt. Een arbeidersdorp naast de Gistfabriek. Een goed gehuisveste en tevreden werknemer zou ook beter presteren op het werk. Met financiële hulp van zijn schoonouders kocht hij een terrein van 4 ha naast de fabriek. Op 8 april 1882 werd officieel door 17 familieleden een boom geplant. Dit was de start van het arbeidersdorp. Landschapsarchitect L.P. Zocher ontwierp het park naar Engelse landschapsstijl. Agneta had vooraf onderzoek gedaan naar de woonomstandigheden van hun werknemers en op basis van dat onderzoek werden de woningen ontworpen.

1 Ontwerp L.P. Zocher voor Agnetapark ca 1882

Degelijke arbeiderswoningen zonder luxe met aparte slaapkamers, veel licht en een tuintje. In de 1-ste fase werden 78 woningen voor de arbeiders gebouwd.

In 1884 werd het park geopend en konden de eerst bewoners verhuizen. Jacques en Agneta wilden graag tussen de arbeiders wonen om de kloof tussen arm en rijk te dichten en lieten in 1885 centraal in het park een villa (Rust Roest) bouwen. Ook werden er een aantal gemeenschappelijke gebouwen gerealiseerd, zoals de bibliotheek, het ontspanningslokaal, de

bewaarschool “Hoop der Toekomst” en een coöperatieve winkel. Ook werd een turnvereniging en een muziekkapel opgericht.

Breng ieder uur een woord en daad
Die voor de wereld iets achter laat.

Het levensmotto van Jacques en Agneta van Marken

Zijn verjaardag vierde Jacques van Marken met het personeel. Het werd altijd een feest met activiteiten voor jong en oud, dat werd afgesloten met vuurwerk. De slogan bij dit vuurwerk was “De Fabriek voor allen, allen voor De Fabriek”.

Het huwelijk van Jacques en Agneta bleef kinderloos. Tijdens het verblijf van Jacques van Marken in een kuuroord, waar hij werd behandeld aan “zenuwpijnen” ontdekte Agneta dat Jacques een buitenechtelijke verhouding had met Maria Eringaard. Hij had met haar 5 kinderen, waarvan er 2 heel jong zijn overleden. Maria leefde van een ruime toelage die haar door Jacques werd geschonken. In 1889, na het overlijden van Maria, hebben Jacques en Agneta de zorg en de opvoeding van de overige 3 kinderen op zich genomen.

Het Agnetapark is 2 keer uitgebreid, in 1927 met 140 woningen en in 1960 met 220 woningen. Het houten Ontspanningsgebouw is in 1914 vervangen door een groter stenen gebouw. Na de dood van Jacques (1906) en Agneta (1909) is de villa eind jaren `20 in gebruik genomen als huishoudschool en uitgebreid met een nieuwe vleugel. In 1981 is de villa en de huishoudschool afgebroken.

In 1989 heeft het park de status van rijksmonument gekregen en in 2011 is de status “beschermd stadsgezicht” toegekend.

De excursie werd afgesloten met een heerlijke lunch bij Molen de Roos op een steenworp afstand het Agnetapark. Deze molen is de laatst overgebleven van de 15 windmolens die ooit hebben gestaan op de stadswallen van Delft en is nu nog in gebruik als korenmolen.

We hebben een heel interessante dag beleefd met een heel gezellige groep mensen. Dat is voor herhaling vatbaar.

Piet Peeters.

Voorouderspreekuur in Emmeloord voortaan in FlevoMeer Bibliotheek .

Op 10 september 2022 is het voorouderspreekuur in Emmeloord weer van start gegaan na de zomervakantie, maar nu in de FlevoMeer Bibliotheek aan het Harmen Visserplein 5. Op deze locatie zitten elke 2-de zaterdag van de maand van 10 tot 12 uur Willem Braam, Jaap van Woudenberg en Harry Kramer weer klaar om alle vragen met betrekking tot stamboomonderzoek te beantwoorden.

Willem, Jaap en Harry zijn ervaren genealogen die u kunnen helpen als u wilt beginnen met uw stamboomonderzoek, maar ook als u heel veel informatie heeft verzameld en wilt beginnen met het schrijven van uw familieverhaal. Zij kijken er naar uit om iedereen op hun nieuwe “werkplek” te begroeten.

Werkgroep Marketing

Tijdens het voorzittersoverleg van 10 september jl. is uitgebreid gesproken over het strategisch plan dat door een werkgroep is opgesteld. Een belangrijk onderdeel van dit strategische plan is de PR en Marketing aanpak. Door het hoofdbestuur is een werkgroep Marketing samengesteld, die als opdracht heeft gekregen een plan op te stellen voor de meest effectieve vorm om de naamsbekendheid van de NGV te vergroten, nieuwe leden te werven en bestaande leden te behouden. In de begroting van 2023 is voor Marketing /PR een budget uitgetrokken van € 6.000.

De werkgroep die bestaat uit Guus van Gameren, Henriette Adema, Bea Werner en Piet Peeters is voor het eerst bijeengekomen op 11 oktober jl. en zal op de AV van 26 november een voorstel indienen. De doelstellingen zijn o.a. naamsbekendheid van de NGV vergroten, nieuwe leden werven, inkomsten vergroten, bestuursleden voor diverse afdelingen werven en bestaande leden behouden. De werkgroep zal voor 26 november nog een aantal keren samen overleggen om de te nemen stappen te beschrijven en de prioriteiten te bepalen. We zullen u op de hoogte houden van de voortgang van deze werkgroep.

Piet Peeters.

Almere Plus Beurs

Op uitnodiging van Stichting De Schoor was de NGV Afdeling Flevoland op zaterdag 1 oktober jl. aanwezig op de AlmerePlusBeurs in het Stadhuis van Almere. Deze beurs werd georganiseerd door de ouderenwerkers van De Schoor speciaal voor de senioren van Almere.

Het was een gezellige drukte en onze doelgroep was heel ruim vertegenwoordigd. Voor ons was het even puzzelen, want op die zaterdag was ook het gewone voorouderspreekuur in De Nieuwe Bibliotheek. Om 9 uur waren Peter Bedeker en Antoinette Timmermans al in het Stadhuis om de kraam in te richten. Al voor 10 uur kregen we enthousiaste bezoekers. We hebben

veel mensen gesproken, veel vragen kunnen beantwoorden. We hebben een aantal mensen kunnen verblijden met een (digitaal) informatiepakket van de NGV. We hebben goed kunnen uitdragen wat de NGV doet en welke diensten mensen kunnen verwachten van de NGV. Voor de vrijwilligers was het een gezellige, drukke, maar ook geslaagde dag.

Piet Peeters.

Peter Bedeker en Antoinette Timmermans op de Almere Plus Beurs

Peter Bedeker en Antoinette Timmermans op de Almere Plus Beurs

Lezing van Bas Wilschut over GensDataPro.

Op 29 oktober a.s. organiseert de NGV Afdeling Flevoland in Museum Batavialand in Lelystad een lezing over het stamboom-programma GENSDATAPRO (GDP), die wordt verzorgd door Ir. Bas Wilschut. Bas Wilschut heeft dit programma ontwikkeld in samenwerking met de NGV.

In de lezing / demonstratie wordt getoond hoe je een stamboom begint, en hoe je snel de eerste foto's toevoegt aan personen. Daarbij wordt besproken hoe je het beste kunt scannen en op welke wijze je scans kunt opslaan. (Dit is zeker ook voor gebruikers van andere programma's interessant).

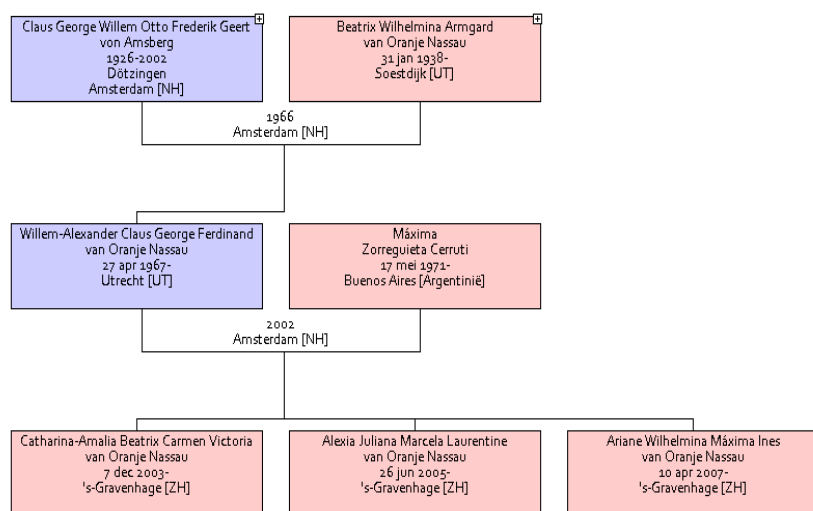
Verder wordt natuurlijk ingegaan op de nieuwe dingen van GensDataPro 3.0:

De WieWasWie import wordt gedemonstreerd maar ook hoe men zelf een bron kan invoeren, met scan en de schrijfwijze van de naam in die bron (Wilschut/Wildschut/Wiltschut). ...en dan natuurlijk hoe dat in de uitvoer komt.

Wanneer er tijd is wordt het gebruik van de kleurschema's gedemonstreerd (nu ook in het cirkeldiagram), en verder wat men uit de zaal nog wenst.

Uiteraard is er ruimte voor vragen tijdens en na de lezing.

De lezing begint om 14.00 uur en de zaal is open om 13.30 uur. Voor koffie en thee wordt gezorgd.

Beknopt voorbeeld van een kwartierstaat uit GensDataPro

De Druivenpastoor

Inleiding

In de Genealogica van mei 2021 schreef ik een artikel over mijn grootmoeder Antonia Elisabeth Hendriks (Wateringen 15 januari 1896 – Poeldijk 14 mei 1975). In de inleiding van dat artikel schreef ik o.a. dat mij de wandelingen, die ik op jonge leeftijd met de familie door Poeldijk maakte, nog bijstonden. Tijdens een van deze wandelingen stonden we eens stil bij het standbeeld van pastoor Franciscus Verburch. Mijn grootvader wist ons te vertellen dat deze pastoor heel belangrijk was geweest voor de ontwikkeling van de tuinbouw in het Westland en dat hij de druiventeelt naar Nederland had gehaald. Meer weet ik mij van het verhaal van mijn grootvader niet te herinneren, wel staat mij bij dat mijn grootvader zeer veel bewondering had voor deze pastoor.

In mijn eigen familieonderzoek heb ik inmiddels ontdekt dat mijn grootmoeder verwant is met pastoor Verburch. Dat had mijn grootvader eens moeten weten!

Over pastoor Franciscus Verburch zijn in het verleden al diverse publicaties verschenen. Westlandse lezers zullen daarom geen nieuwe informatie aantreffen in dit artikel. Omdat over pastoor Franciscus Verburch een bijzonder verhaal te vertellen is wilde ik dit niet aan onze Flevolandse lezers onthouden.

Wie was pastoor Franciscus Verburch?

Franciscus Verburch (Berkel 28 december 1616 - Poeldijk 1 januari 1708) was een Nederlandse pastoor die werd beschouwd als een van de grondleggers van de Westlandse druiventeelt. Hij werd dan ook wel de druivenpastoor genoemd. Omdat de druif decennialang de kurk is geweest waarop de Westlandse economie dreef, is het niet verwonderlijk dat Verburch in het Westland, maar speciaal in Poeldijk, op een voetstuk werd geplaatst. In de loop der jaren hebben zijn verdiensten mythische proporties aangenomen. “Wie Poeldijk zegt, zegt Verburch en wie Verburch zegt, zegt Poeldijk”. In Poeldijk staat sinds 1931 een standbeeld ter nagedachtenis van Verburch van de hand van August Falise. Diverse sportclubs in Poeldijk dragen zijn naam, alsmede een school en een hotel. Er zijn straten naar hem genoemd in onder meer Poeldijk, Naaldwijk en Rijswijk (Zuid-Holland).

Standbeeld Franciscus Verburch te Poeldijk

Franciscus Verburch werd op 28 december 1616 in Berkel geboren als Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck, zoon van Willeboort Vrancken Uytenbrouck en Maritge Sijmonsdr. Langelaen. In zijn jeugd volgde hij zijn basisopleiding aan de door de Jezuïeten geleide Latijnse school in Delft. Op zijn 21e ging Vranck verder studeren aan het Gymnasium in het Gelderse Emmerik. Zijn vader Willeboort was toen al overleden (1636). Direct na het afronden van zijn studie in Emmerik schrijft Vranck zich in aan de universiteit van Keulen (6 mei 1641), aan de faculteit voor Theologie, Kunst en Landbouw. Onder de naam “Vranck Verburcg” schreef hij zich in voor de studie Agriculture met als specialisatie Viticulture. De opleiding voor Land- en wijnbouw werd geleid door de orde der Augustijnen. Dit was opmerkelijk, want de Augustijnen waren de grote tegenpolen van de Jezuïeten. In Keulen maakte hij ook kennis met de leerstellingen van de heilige Augustinus van Hippo en de werken van Bisschop Jansenius. Naast zijn studie aan de universiteit begon hij ook aan de priesteropleiding bij het “Collegium Alticollense”. Na afronding van zijn studie kreeg hij op 29 november 1646 de tonsuur en de lagere wijdingen. Op 30 november, 2 en 6 december van dat jaar werd hij door bisschop Rovenius in Amsterdam tot respectievelijk subdiaken, diaken en priester gewijd. Met ingang van het feest van de heilige Bartholomeus, 24 augustus 1647, werd hij benoemd tot 'pastoor int Westland'.

Pastoor Franciscus Verburch (1616-1708)

In mei 1572 waren alle rooms-katholieke geestelijken uit het Westland¹ verwijderd. Na de Reformatie werd in het Westland de zielzorg waargenomen vanuit Delft en Den Haag. Met zijn benoeming in 1647 was Franciscus Verburch de eerste pastoor in het Westland sinds de Reformatie van 1572. Verburchs aanstelling als pastoor betrof de dorpen Poeldijk, 's- Gravenzande, Honselersdijk, Loosduinen, Monster en Naaldwijk. Een voor die tijd opmerkelijke gebeurtenis. Het kan dan ook niet anders dan dat voor zijn benoeming toestemming is verkregen door de toenmalige

¹. Het Westland is van origine een landstreek in de Nederlandse provincie Zuid-Holland. Het betreft het gebied ten noorden van de Nieuwe Waterweg, ten zuiden van Den Haag, ten oosten van Hoek van Holland, en ten westen van Delft.

ambachtsvrouw prinses Amalia van Solms. Zijn standplaats zou Naaldwijk moeten zijn, maar de predikant van Naaldwijk duldde geen rooms-katholiek priester in de buurt van het hof, dat met de aanwezigheid van de uit Engeland gevluchte koninklijke familie zo openlijk koketteerde met de katholieke godsdienst². Uiteindelijk koos pastoor Verburch zelf voor Poeldijk als standplaats en mocht hij zich daar, na toestemming van waarnemend ambachtheer prinses Amalia van Solms, in 1655 vestigen en een schuilkerk inrichten. Hij woonde daar op de hoek van de Kerklaan en de Voorstraat, waar nu kerk, pastorie en kerkplein gelegen zijn. Als rooms-katholiek priester mocht pastoor Verburch in die tijd geen eigen onroerend goed bezitten. Met behulp van de stroman Andries Cornelisz. van Es(ch)³, tuinman op het Hof, kocht de pastoor een tuin langs de Heerenweg en sloot overeenkomsten met omwonenden over beheer en onderhoud. Met behulp van diezelfde Andries van Es werd pastoor Verburch in 1698 eigenaar van een tuin gelegen aan de Honselerdijkse kant van de Grote Gantel. doorvaart huur en verhuur. Dat pastoor Verburch de werkelijke eigenaar van de grond was blijkt duidelijk uit een akte uit 1686 waarin regels worden gesteld met huurders over onderhoud, doorvaart, huur en verhuur.

Met behulp van onder andere de stroman Jacob Cornelisz. Storm werd het 'Houten Huys', gelegen aan de overkant van de Heerenweg te Poeldijk, ten westen van de Dyckpolderlaan, gekocht en het 'Groene Huys' gebouwd. Voor de roomse opvoeding werd in het 'Groene Huis' de Poeldijkse klopjesschool⁴ gevestigd.

Als gevolg van de runderpest (1650) raakte de agrarische sector in een langdurige recessie. Ook de vraag naar pure landbouwproducten verminderde. De visserij sector had het zwaar te verduren door de Engels-Nederlandse oorlogen tussen 1652 en 1674. Bovendien steeg de belastingdruk door diverse oorlogen (1652-1654, 1665-1667, 1672-1674) en de voortdurende oorlogsdreigingen. Als gevolg van deze ontwikkelingen verslechterde de economische situatie en nam de armoede toe. Behoeftige katholieken konden geen beroep doen op diaconie (tenzij ze toetraden tot de protestantse kerk). Pastoor Verburch zette zich in voor de behoeftigen onder zijn parochianen. Uit zijn bewaard gebleven prekenboek blijkt dat Verburch vaak een beroep deed op de rijkere parochianen.

². Als gevolg van de Engelse burgeroorlog (1647-1653) en de gevangenschap en onthoofding van Koning Karel I waren de overige leden van het Engelse koningshuis naar het buitenland gevlucht. Leden van het Engelse koningshuis verbleven jaren lang, tot de restauratie van Engelse koningshuis in 1660, op het slot Honselaarsdijk. Onder hen bevonden zich onder andere de katholieke prins James Stuart, de later koning James II en zijn echtgenote prinses Henriëtta Maria van Frankrijk.

³. Voorouder van de schrijver van dit artikel.

⁴. Klopjes waren ongehuwde katholieke vrouwen die vrijwillig voor een religieus leven kozen, tussen dat van een klooster en dat van de wereld. Zij waren met de kerk verbonden en vulden de tekorten in de geloofsgemeenschap op die waren ontstaan door het na de Reformatie verbieden van kloosters. Veel van deze vrouwen werkten in het onderwijs, de ziekenzorg of als huishoudster. Priesters schakelden de hulp van kloppen in bij de opbouw van hun staties of parochies. De wijdverspreide gedachte dat de term "klopje" stamt van het gebruik dat klopjes bij geloofsgenoten langs de deuren gingen om hen met klopsignalen uit te nodigen voor het bijwonen van de mis is niet juist. De verklaring moet gezocht worden in het gegeven, dat Christus op de deur van het hart van deze vrouwen klopte, waarna zij de deur van hun hart voor Hem openden.

Detail uit de Kaart van het Hoogheemraadschap van Delfland, 1712, door Nicolaas Cruquius. Boven zien we het dorp Poeldijk en links onder het slot Honselaarsdijk te Honselersdijk.

Pastoor Verburch moet over enig vermogen hebben beschikt. Dit vermogen besteedde hij onder andere aan het verwerven van landbouwgronden. Zo kocht hij uit het domeinbezit de hofstede 'Brouck Vliet' en verwierf hij een hofstede met drie morgen grond aan de 'Suyd Polanen Steegh'. De hoeven verpachtte Verburch aan vertrouwelingen. In de Schoolstraat liet hij de eerste (sociale) woningen bouwen. Na de dood van zijn broer Cornelis kocht Verburch in 1678 elf van de 24 participatie-aandelen van het landaanwinningproject (herbedijking) op het Waddeneiland Nordstrand voor de Deens/Duitse kust. Ook kocht hij daar in de Oosterkoog een landgoed met ruim 65 hectare landbouwgrond en een hofstede, het 'Herrenhaus'. Op Nordstrand vonden veel Westlanders werk op de door pastoor Verburch aangekochte hoeve en in de herstelwerkzaamheden aan de dijken.

De projecten die de pastoor in die jaren aanpakte, waren puur gericht op armoedebestrijding met als speerpunten onderwijs, werkgelegenheid en verbetering van de leefomstandigheden.

Een kerk had hij niet. Pastoor Verburch opereerde de eerste jaren vanuit wisselende plaatsen. De ene keer te paard, een andere keer te voet of met de (trek)schuit trok hij er op uit, her en der missen vierend, parochianen bezoekend of de sacramenten bedienend. Verspreid over het gehele Westland lagen wel zo'n 50 schuilkerkjes. Van die schuilkerkjes bleven er na enkele jaren twee over, de schuilkerk in Poeldijk die als parochiekerk fungeerde en, als bijkerk, de schuilkerk aan de Zwartendijk in Monster. Pastoor Verburch preekte daar niet alleen op zondagen, maar ook op belangrijke feestdagen, onder meer ook op Sint-Willibrord (7 november) en Sint-Maarten (11 november).

Vanaf 1662 werd zijn werk verlicht door de oprichting van een drietal nieuwe parochies in of nabij zijn ambtsgebied: Wateringen met Kwintsheul in 1662, waar zijn neef Cornelis Verburch pastoor werd, Maasland met Schipluiden en De Lier in 1671, Loosduinen met Eikenduinen in 1688.

Rond 1686 raakte Verburch verwickeld in de strijd tegen het Jansenisme⁵, waardoor hij later van rooms-katholieke geschiedschrijvers veel kritiek heeft gekregen. De destijds bejaarde en ziekelijke Verburch was naarstig opzoek naar een kapelaan die hem kon assisteren en opvolgen. Hierbij heeft hij zich voor het karretje laten spannen van de anti-jansenist Adriaan van Wijck, pastoor van Kethel en Zouteveen, in diens succesvolle poging de benoeming van de Leidse pastoor Hugo van Heussen te dwarsbomen, als opvolger de in 1686 overleden apostolisch vicaris⁶ Van Neercassel. In zijn laatste levensjaren kreeg hij Johan van Bijleveldt als assistent, deze volgde hem in 1708 op als pastoor. Volgens tijdgenoten was Verburch in zijn laatste jaren bijna blind en hadden zijn krachten het begeven. Uit zijn prekenboek, dat bewaard is gebleven, blijkt echter dat Verburch nog in 1707 op 90-jarige leeftijd gepreikt heeft.

Franciscus Verburch overleed op 1 januari 1708. Het oudst bewaarde doop-, trouw- en begraafboek van de Westlandse parochie - aangelegd door Verburchs opvolger - begint met een lijst overledenen: de eerste datum is 1 januari 1708, de eerste naam: 'Reverendus adm. dominus Franciscus Verburch ex Berckel, fluit hic posto... 61 et vivit 91 anno'. Pastoor Franciscus Verburch ligt waarschijnlijk begraven in de kerk van Monster.

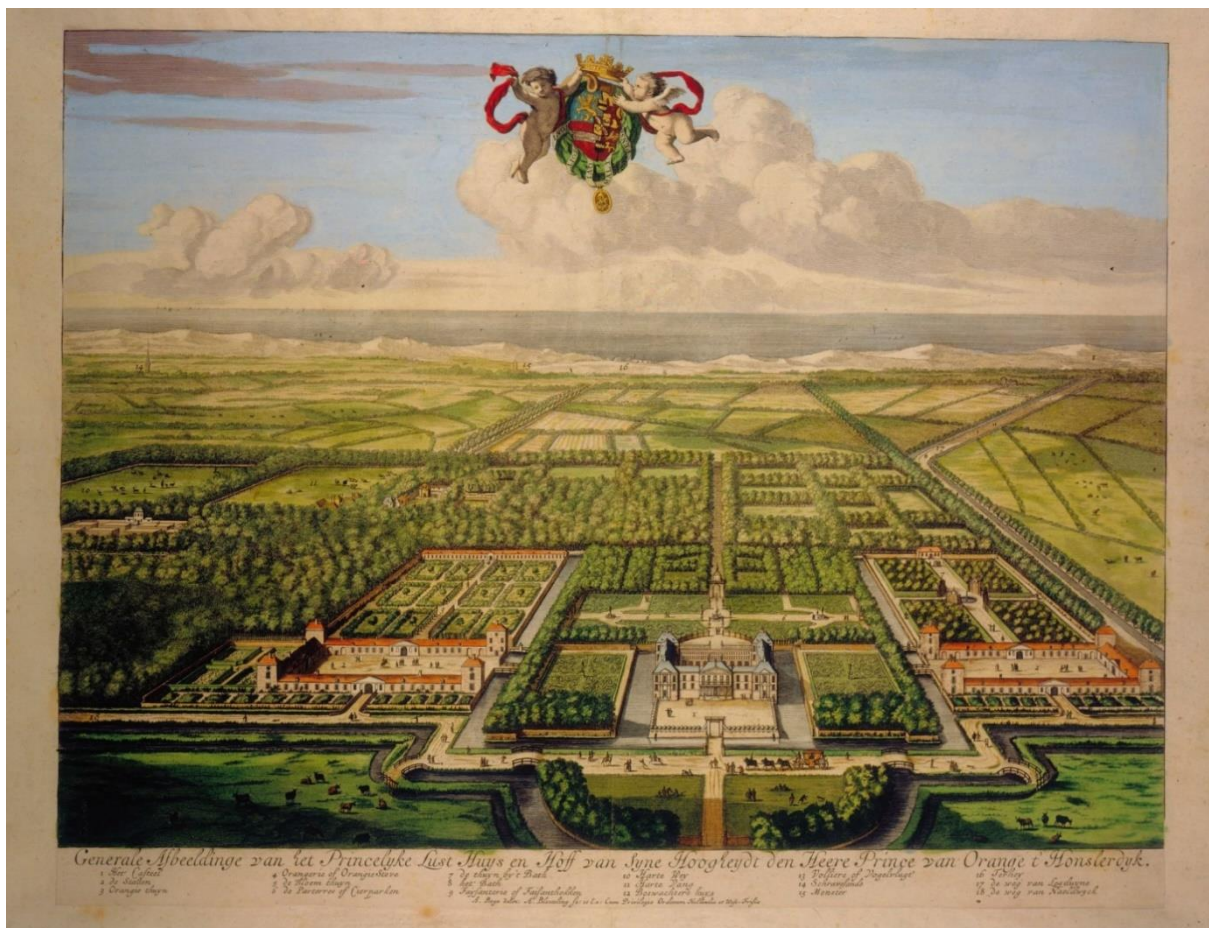
Slot Honselaarsdijk en contact met de Oranjes

In 1612 kocht Frederik Hendrik van Nassau, voor 360.000 gulden het slot te Hontsel gelegen in Honselaarsdijk van de Staten van Holland en bouwde dit slot tussen 1621 en 1647 uit tot een representatief vorstelijk paleis voor hemzelf en zijn vrouw Amalia van Solms. Ook werden tussen 1628 en 1641 grote stukken grond aangekocht voor de aanleg van een groot park, dat bestond uit een bos en een tuin met boomgaard. In de jaren van de Engelse burgeroorlog en tijdens het regime van Oliver Cromwel verbleven leden van het gevluchte Engelse koningshuis op Honselaarsdijk. Ook de jonge prins Willem III heeft in zijn jeugd vele jaren op slot Honselaarsdijk gewoond en was in zijn jaren als stadhouder en later koning van Engeland, Ierland en Schotland een regelmatige bezoeker.

⁵. Het Jansenisme was een religieuze en politieke beweging binnen de katholieke kerk in de 17e en de 18e eeuw waarin soberheid en predestinatie een grote rol spelen. De beweging ontstond vooral in Frankrijk als reactie op bepaalde ontwikkelingen in de Rooms-Katholieke kerk en het absolutisme van vorsten van die dagen. De beweging werd genoemd naar de Leuvense hoogleraar en Ieperse bisschop Cornelius Jansenius (1585-1638). De beweging nam met haar standpunten afstand van het officiële beleid van de paus in Rome. In 1713 werd de beweging door paus Clemens XI als ketters veroordeeld.

⁶. Als gevolg van de Reformatie was in Nederland de bisschoppelijke hiërarchie verdwenen en was Nederland voor Rome missie gebied geworden. Tot het herstel van de bisschoppelijke hiërarchie in 1853 hadden de oude bisdommen de status gekregen van apostolisch vicariaat (bisdom in wording), geleid door een apostolisch vicaris. In de praktijk was dit een (titulair) bisschop. In tegenstelling tot een bisschop van een 'gewoon' bisdom handelt de apostolisch vicaris niet op eigen gezag, maar op het gezag van de paus.

Vanuit zijn pastorale missie en zijn belangstelling voor de tuinbouw heeft Pastoor Verburch contact gehad met personeelsleden en tuinlieden van het nabijgelegen slot Honselaarsdijk. Volgens de verhalen die over pastoor Verburch de ronde deden zou hij een regelmatige gast zijn geweest op het, niet ver van Poeldijk, gelegen slot Honselaarsdijk en met de Oranjes, en dan met name met prins Willem III, contact hebben gehad. In zijn boek *De Druivenpastoor* is Henk Willemsen heel stellig over de contacten die pastoor Verburch heeft gehad met de Oranjes, met name met Mary Stuart en haar zoon prins Willem III.

Ingekleurde gravure van het Hof thoe Honslaersdyck ten tijde van het bewind van stadhouder Prins Willem III.

Over dit laatste bestaat wel enig bewijs. Zo is er een brief 30 januari 1688 van Johann Daniël Graf Camprich von Kronenfeld (1617-1693), de Oostenrijkse gezant in Den Haag. Er waren moeilijkheden over de benoeming van een medehelper van Verburch en Camprich ging interveniëren bij de pauselijke nuntius in Brussel. Deze brief, vertaald uit het Italiaans, luidt: *"De WelEerw. Heer Franciscus van der Burg, een Hollander, pastoor in het westelijk deel van deze provincie, woonachtig te Poeldijk, dat ongeveer op twee uren afstand van hier (= Den Haag) ligt, reeds aan Uw Doorluchtige Hoogwaardigheid bekend om zijn grote ijver, die hij aan*

de dag heeft gelegd in de brieven, die hij met de Heer van Wijck (pastoor van Kethel) aan U heeft geschreven, is zo ziekelijk, dat hij niet meer in staat zal zijn zijn bediening uit te oefenen, temeer omdat hij 70 jaren telt, waarvan hij er 40 heeft besteed aan de vorming van zijn parochie en aan zijn verblijf te Poeldijk, waar door zijn bemiddeling veel huizen gebouwd zijn en een vergadering van mannen en godvruchtige maagden is opgericht, niet zonder de ingenomenheid van de Prins van Oranje, ambachtsheer van dat dorp en van andere dorpen die tot die parochie behoren, van welke tevredenheid Zijne Hoogheid onder voorwendsel, dat hij de tuin van de Heer van der Burg wilde zien, blijken heeft gegeven door met hem te spreken, en dikwijls van zijn vruchten te eten, van welke de Prins een liefhebber is".

(Archief Aartsbisdom Utrecht 5, 1878, blz. 66-67).

Daarnaast bestaat er nog een brief uit 1686 van Caspar Fagel (1634-1688), raadpensionaris van Holland, gericht aan de Staten van Holland waarin hij schreef dat prins Willem III bijzonder geïnteresseerd was in de vorderingen van de heer Franciscus Verburch met betrekking tot de 'schoorramen voor de muren, waartegen de druiven groeiden'.

Johann Daniël Graf Camprich von Kronefeld

De familie van pastoor Verburch

Het is niet bekend waarom de student Vranck Uytenbrouck koos voor de (schuil)naam Vranck Verburcg en hij later definitief koos voor de naam Franciscus Verburch. Waarschijnlijk wilde hij daarmee zijn achtergrond verdoezelen. Vast staat dat zijn neef van moederszijde, Cornelis Adriaensz. Langelaen, alias Decker, en ook priester, zich Cornelis Verburch noemde. Doordat pastoor Franciscus Verburch onder een schuilnaam opereerde, was het jarenlang onduidelijk tot welke familie Verburch behoorde. Uit twee testamenten en enkele andere notariële akten is vast komen te staan dat hij behoorde tot de familie Uytenbrouck uit Berkel.

Franciscus Verburch was de enige in het gezin waarin hij was geboren die de naam Verburch voer. Alle andere gezinsleden droegen de naam Uytenbrouck. In de testamenten van pastoor Verburch worden zijn broers en neven met de familienaam Verburch (ook Van der Burch / Van der Burg) vermeld. In de stukken waarin zij alléén voorkomen, heten zij altijd Uytenbrouck / Uijtenbroeck.

In zijn eerste testament van 8 november 1674 legateerde pastoor Verburch onder andere 50 gulden aan de twee kinderen van zijn overleden broer, Adriaen Willeboortsz., kleermaker te Berkel, die hij ten doop had gehouden. Tot universele erfgenamen benoemde hij zijn broer Cornelis Willeboortsz. 'van der Burch', wonende te Berkel, en Annitge Adriaensdr. te Nootdorp, de dochter van zijn overleden broer Adriaen, elke voor de helft. Zijn erfgenamen zouden verplicht zijn om aan Neeltje Philips, weduwe van Adriaen Willeboortsz. 'van der Burch', elk jaar 35 gulden uit te keren.

Nadat zijn broer Cornelis was overleden, werd diens erfenis op 15 april 1678 verdeeld. Omdat Cornelis geen kinderen had en geen testament had gemaakt werd zijn erfenis in twee delen verdeeld. De ene helft ging naar de erfgenamen van zijn vrouw. De ander helft ging naar de erfgenamen van zijn kant. Van de erfgenamen van de kant van de overleden Cornelis was de helft bestemd voor pastoor Verburch (in de akte vermeld als 'Heer Frans Willeboortsz. Verburch alias Uijtenbroeck'), de andere helft voor de kinderen van Adriaen Willeboortsz. Uytenbrouck, namelijk Willeboort, Annetge, Willem, Philips, Maria, Maritge (gehuwd met Adriaen Adriaensz. van Schie), Leentgen (gehuwd met Cornelis Adriaensz. van Veen) en Pleuntge (gehuwd met David Cornelisse van Vliet).

Op 17 april 1706 liet pastoor Verburch zijn tweede testament opmaken. Uit dit tweede testament blijkt dat hij zijn eerste testament uit 1674 grondig had gewijzigd. In dit tweede testament legateerde pastoor Verburch voornamelijk aan de armen. Zo kregen onder andere de Groote Armen van Naaldwijk, Monster en 's-Gravenzande elk 25 carolusgulden, legateerde hij alle geestelijke dochters van zijn gemeente 1 gulden en de huisarmen in het Westland een kwartaal huishuur van de huizen in Monster en Loosduinen. Tot zijn universele erfgenamen en executeurs van zijn testament benoemde hij zijn twee neven Willeboort Verburch en Huijgh van der Scheer.

De familie van pastoor Verburch is ook te reconstrueren uit de diverse transportakten van het onroerend goed van de kerk. Omdat de Rooms-Katholieke kerk vóór 1737 niet als rechtspersoon erkend werd, werd het onroerend goed getransporteerd door zgn. stromannen; familieleden of goede bekenden, die na het transport een verklaring tekenden, dat zij niet de eigenaar waren van het betreffende goed. De kerk bezat twee huizen en erven in Poeldijk.

Het eerste huis, gelegen ten westen van de Dijcklaan en ten noorden van de 's-Heerenweght, werd in 1665 overgedragen aan Cornelis Willeboortsz. 'van der Burg', die in 1672 verklaarde dat hij niet het eigendom ervan had. Franciscus Verburch droeg dit huis in 1677, namens zijn inmiddels overleden broer Cornelis Willeboortsz., over aan de stroman Jacob Cornelisz. Storm.

Het tweede huis, gelegen ten zuiden van de 'Heerenweght' en ten oosten van de laan naar de Gantel, werd in 1698 overgedragen aan Arij Philipse Berckelaer, wonende in Berkel. Deze droeg dit huis in 1705 als Arij Philipsz. Verburch Berckelaer over aan Huyge van der Scheer te Berkel. De weduwe van Hugh van der Scheer, Cornelia Willeboortse Verburch, droeg dit tweede huis in 1734 over aan haar neef Cornelis Stevense Verburch te Berkel. Na het overlijden van Cornelis Stevense Verburch werd dit tweede huis, op last van diens weduwe in 1767 overgedragen aan de rooms-katholieke parochie van Poeldijk.

Met behulp van onder andere de hierboven vermelde bronnen is het gezin waaruit pastoor Verburch komt bekend:

Willeboort Vrancken Uytenbrouck, geboren vóór ca. 1588, meester kleermaker in Berkel in de zogenaamde 'Kerckestock', overleden Berkel 1636, trouwt met **Marritge Sijmonsdr. Langelaen**, dochter van **Sijmon Adriaensz. Langelaen**, veeboer, fruitteler en rietdekker te Berkel, en **Maritge N.N.**

Uit dit huwelijk:

1. **Adriaen (Arij) Willeboortsz. Uytenbrouck**, volgt I.
2. **Vranck Willeboortsz. (= Franciscus Verburch)**, geboren Berkel 28 december 1616, overleden Poeldijk 1 januari 1708.
3. **Cornelis Willeboortsz. Uytenbrouck**, schoenmaker en looier in 1674. Op 7 maart 1665 nam hij de eigendom over van een huis en erf te Poeldijk voor de r.k. kerk aldaar. Dit huis met erf werd door zijn broer Franciscus Verburch als zijn gemachtigde op 29 maart 1677 overgedragen. Hij was een van de twee universele erfgenamen van zijn broer Franciscus in diens eerste testament. Overleden te Berkel 10 maart 1677. Hij huwde te Berkel op 16 april 1646 met **Grietje Adriaens (Droogh)**, j.d. van Berkel, dochter van **Aryen Dircksz. (Droogh)** en **Maritgen Pietersdr.**
Zijn huwelijk bleef kinderloos.
4. **Maertje Willeboorts**, klopzuster in 1638 en 1652, doopget. in 1639 en 1647.
5. **Maria Willeboorts**, klopzuster in 1652.
6. **Cornelia Willeboorts**, klopzuster in 1652, doopget. in 1645.

I **Adriaen (Arij) Willeboortsz. Uytenbrouck**, geboren ca. 1615, overleden Berkel 11 januari 1666. In de rond 1635/1636, door pastoor Willem Huygensz., opgestelde lijst parochianen is hij vermoedelijk degene die vermeld staat als 'Vranck zijn broeder'. Hij huwde te Berkel op 18 oktober 1638 met **Neeltje Philips**, j.d. van Bleiswijk, overleden na 1680.

Adriaan was de enige van de zes kinderen die zelf ook kinderen had. Neeltje Philips werd speciaal bedacht in pastoor Verburchs eerste testament.

In het register van het familiegeld van 1674 wordt zij als volgt vermeld: *'Neeltje Philips wed. met een kleyn dochterge, wert geassisteert van de goede luyden, ende heeft een houwkind, dat vande armen aldaer besteet is, t'welck de vader verlaten hadde'*. Het dochtertje is Marietje, toen 8 jaar oud, de beide toen nog ongehuwde zoons Willem (15 jaar) en Philips (13 jaar) worden niet bij name genoemd. Zij zullen als knecht bij anderen ingewoond hebben. Opmerkelijk is dat de kinderen van Adriaen en Neeltje zich allemaal Verburg gaan noemen.

Uit dit huwelijk (NB: jong gestorven kinderen zijn weggelaten):

1. **Willeboort Adriaensz. Uytenbrouck of Verburch**, gedoopt te Berkel op 30 september 1639, doopgetuige o.a. Vranck Willeboortsz. (= Franciscus Verburch), overleden te Berkel 25 mei 1720, trouwt te Berkel 28 oktober 1662 met **Jaeptje Cornelis van Hoffwegen**, j.d. van Stompwijk, overleden te Berkel 24 januari 1722.

2. **Leentje**, gedoopt te Berkel op 5 oktober 1642. Zij huwde vòòr 15 april 1678 met **Cornelis Adriaensz. van Veen**, overleden te Nootdorp op 22 mei 1679. Op die 22ste mei in 1679 werd pastoor Nicolaas van Oudshoorn door de drost weggevoerd. Om dit te beletten, waren enkel inwoners van Nootdorp de pastoor te hulp geschoten. Tijdens het handgemeen dat daarop ontstond werd Cornelis door enkele helpers van de drost doodgeschoten.
3. **Pleuntje Ariensdr. van der Burch**⁷, gedoopt te Berkel op 20 februari 1645, overleden Stompwijk 26 augustus 1711, ondertrouw Nieuwveen (gerecht) Stompwijk 7 februari 1672 met **David Cornelisz. van Vliet**, overleden na 1708, zoon van **Cornelis Davidsz. van Vliet** en **Annetje Cornelisdr. van Veen**.
4. **Annetje**, gedoopt te Berkel op 6 april 1652, als erfgenaam genoemd door haar oom Franciscus in diens eerste testament (8 november 1674); zij woonde toen in Nootdorp.
5. **Maria (Maritge)**, gedoopt te Berkel op 7 oktober 1654. Zij huwde vòòr 14 april 1678 met **Adriaen Adriaensz. van Schie**.
6. **Willem Adriaensz. Verburch**, gedoopt te Berkel op 11 maart 1659, veenman in het Molenstok in 1715.
7. **Philips Adriaensz. Verburch**, gedoopt te Berkel op 19 februari 1661. In 1715 deed hij 'alles om de kost maer heeft niet te geven', wonend in de Kerkestok. Overleden te Berkel op 22 mei 1721. Hij is driemaal gehuwd, achtereenvolgens op 5 april 1682 met **Jaepje Franssen Romeijn**, op 7 januari 1693 met **Pleuntje Ariens Boer(man)** en op 10 oktober 1708 met **Aeltje Ariens Spit**.
8. **Maria (Marietje) Ariens Verburch**, gedoopt te Berkel op 22 december 1665, doopgetuige o.a. R.D. Franc. Verburch. Zij huwde te Berkel (gerecht) otr. 30 december 1689. tr. 18 januari 1690 met **Abraham Teunis Tol**, j.m. van Zegwaard, zoon van **Teunis Pietersz. Tol**.

Notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouk

De vader van Franciscus Verburch, Willeboort Vrancken Uytenbrouck, was meester kleermaker in Berkel. Hij was één van de vier kleermakers in de heerlijkheid Berkel. Berkel en Rodenrijs telden toen ongeveer 250 - 300 volwassen inwoners. Hiervan behoorden er 71 tot de Hervormde Gemeente, dus die hadden niets te zoeken bij een katholieke kleermaker. Al met al zal het beroep van kleermaker zeker geen vetpot hebben opgeleverd. Om zijn inkomen aan te vullen dreef Willeboort Uytenbrouck ook een turfhandel.

Het is opmerkelijk dat de zoon van een eenvoudige kleermaker uit een kleine plattelandsgemeenschap in staat was een universitaire opleiding te volgen. Dat kostte namelijk veel geld.

Van zijn familie kreeg pastoor Verburch in (waarschijnlijk) 1649 (zijn vader was toen al overleden) een verguld zilveren miskelk. In deze kelk, staat het jaartal 1649 gegraveerd. Een kostbaar cadeau, zeker voor een eenvoudige kleermakersfamilie. Op deze kelk staan de

⁷. Voorouders van de auteur.

wapens van een echtpaar. Het mannelijk wapen is een lage keper vergezeld van drie vogelkoppen, 2,1. Het vrouwelijk wapen is een koe. Dit laatste wapen kan een soort 'sprekend' wapen zijn voor de boerenfamilie Langelaen.

De verguld zilveren miskel van pastoor Verburch uit 1649.

Ter gelegenheid van zijn wijding (6 december 1646) had pastoor Verburch al een kelk gekocht bij de Amsterdamse zilversmid Thomas Boogaert. Uit zijn eigen vermogen betaalde Verburch jaarlijks 300 Carolusguldens aan recognities om ongestoord zijn ambt te kunnen uitoefenen. Daarnaast weten we dat pastoor Verburch met behulp van stromannen, diverse huizen, hofsteden en landbouwgronden heeft aangekocht. Ook de eerder vermelde aankoop van zijn aandeel op het eiland Nordstrand moeten hierbij worden vermeld. Eenmaal pastoor zijnde, zal hij van rijke parochianen zeker ook donaties hebben ontvangen. Maar het is duidelijk dat pastoor Verburch over een aanzienlijk vermogen moet hebben beschikt. Dit roept de vraag op waar dit vermogen vandaan kwam.

Van de vader van Pastoor Verburch, Willeboort Vrancken Uytenbrouck, zijn geen doopgegevens bekend. Ook zijn er geen akten aangetroffen waarin vermeld staat wie zijn ouders zijn. Wel bestaat er een akte, gedateerd 23 mei 1613, over de verkoop van een stuk weideland door Willeboort. In deze akte werd de bekende Delftse **notaris mr. Vranck Willeboortsz. (ook: Willeboirtsz.) (van) Uytenbrouck** door Willeboort gemachtigd als zijn

vertegenwoordiger op te treden. En op 1 mei 1615 verkocht Willeboort, als uitvoerder van het testament van ene Maritge Louweris, een woonhuis met erf, gelegen aan de Voldersgracht te 's-Gravenhage voor 500 gulden.

Diezelfde notaris Uytenbrouck had dit zelfde pand aan de Voldersgracht omstreeks 1586 gehuurd. In 1588 gaf hij dit pand in beheer aan Maritge Louweris. Uit het Haardstedenregister van 's-Gravenhage blijkt dat dit pand in de jaren 1594-1598 bewoond werd door notaris mr. Vranck Uytenbrouck. Volgens de akte van transport van 15 april 1598 verkocht ene Matheus Eeuwoutsz. dit pand aan Maritge Louweris. In deze akte wordt zij, ongehuwd zijnde, vertegenwoordigd door haar gekozen voogd, ene Adriaen Jaspersz. In zijn boek "De Druivenpastoor", vermeldt Henk Willemsen dat deze Adriaen Jaspersz. de huismeester was van raadspensionaris Johan van Oldenbarneveldt. Over hoe dat zat vermeldt Willemsen allerlei vermoedens, maar die worden niet hard gemaakt.

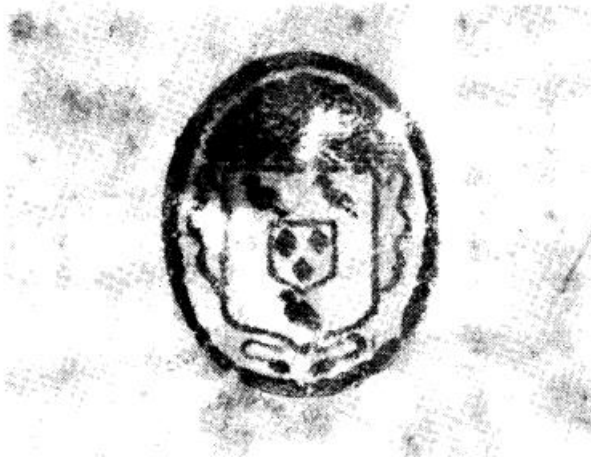
Het familiewapen en het jaartal 1649 gegraveerd aan de onderzijde van de miskelk

Een andere aanwijzing is het familiewapen dat gegraveerd staat op de miskelk uit 1649. Zoals hierboven al is vermeld, is het mannelijk wapen een lage keeper⁸, vergezeld met drie vogelkoppen, 2,1. Het wapen van notaris Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck, dat vermeld staat op de kaft van zijn eerste protocol, bestaat uit drie vogels (merletten) 2,1, met een hartschild beladen met drie ruiten 2,1.

Uit bovenvermelde informatie kan worden geconcludeerd dat Willeboort Vrancken Uytenbrouck de natuurlijke zoon is van notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck en

⁸. Een keeper is een balk in de vorm van een passer en geeft aan dat de drager van het wapen uit een geslacht stamt, dat door een breuk in de geslachtslijn is voortgekomen. Doorgaans betreft het een bastaard tak.

Martigen Louweris. Het meest opvallende is natuurlijk de overeenkomst tussen de namen van Willeboort Vrancken Uytenbrouck en de Delftse notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck. Willeboort Vrancken Uytenbrouck moet op 23 mei 1613 meerderjarig zijn geweest. Dus 25 jaar of ouder. Dat betekent dat hij voor of omstreeks 1588 moet zijn geboren, dus zo rond de tijd dat Martige Louweris het beheer kreeg van het pand aan de Voldersgracht in Den Haag.

Het wapen van notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck

Het antwoord op de eerder in dit artikel gestelde vraag waar het vermogen van pastoor Verburch vandaan kwam zal gezocht moeten worden in de erfenis van zijn grootvader de Delftse notaris.

Notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck, werd geboren rond 1554 in Dordrecht als zoon van Willboort Uytenbrouck, notaris te Dordrecht, en Cornelia van der Houve(n). Hij trouwde op 5 april 1592 in Delft met Maritge Jans van der Dussen, weduwe van notaris Hugo van Heusden. Maritge Jans van der Dussen was afkomstig uit de zeer rijke Delftse patriciërs familie Van der Dussen en had uit haar 1^e huwelijk vijf kinderen. Notaris Uytenbrouck had zijn beroep als notaris nooit kunnen uitoefenen als hij niet van nieuwe religie was geweest. Officieel was hij belijdend lid van de Gereformeerde Kerk in Delft. De familie Uytenbrouck in Berkel was duidelijk rooms-katholiek. Het vermoeden bestaat dat hij, in het openbaar de gereformeerde, in privé altijd rooms-katholiek is gebleven.

Notaris mr. Vranck Willeboortsz. Uytenbrouck en zijn vrouw Maritge Jans van der Dussen overleden kort na elkaar, binnen een maand, in het najaar van 1624. Dit was waarschijnlijk het gevolg van de builenpest die in 1624/1625 veel slachtoffers maakte in Delft. Hun enige kind, Huich of Hugo Uytenbrouck, ook notaris, overleed een paar maanden later.

Conclusie

Met uitzondering van enkele Westlandse historici, ging men er zo'n dertig jaar geleden nog van uit dat Pastoor Verburch de grondlegger was van de druiventeelt in het Westland. Historisch onderzoek heeft hier geen bewijs over opgeleverd. Tegenwoordig wordt pastoor

Verburch daarom niet meer beschouwd als de grondlegger van de druiventeelt in het Westland. Wel staat vast dat Verburch zich bezighield met het kweken van druiven en andere vruchten in zijn eigen pastorietaan aan de Gantel en dat hij met experimenteren de teelt ervan probeerde te bevorderen. Hij stimuleerde zijn parochianen in hun initiatieven om een tuinbouwbedrijf te stichten. Op zijn naam staat de vinding van het gebruik van schorramen voor zijn druivenaanplant. Met deze vinding toonde hij aan dat er een manier was om de groei, de grootte van de druivenkorrel en het rijpingsproces te beïnvloeden. Toch waren de druiventeelt en de tuinbouw bijzaken voor Verburch. Het waren middelen om bij te dragen aan de bestrijding van de armoede. In al die jaren van zijn priesterschap heeft Verburch vooral gestreden tegen de armoede van zijn parochianen.

Maurice Kruijk

Bronnen:

- 1) Jan Buskes – Het standbeeld van Franciscus Verburch.
- 2) A.A.G. Immerzeel - 'Druivenpastoor' Verburch, mythe of werkelijkheid? In: Historisch Jaarboek Westland 1997 (nr.10).
- 3) P.C.J. van der Krogt - Franciscus Verburch en zijn neef Cornelis, twee Westlandse pastoors en hun familie. In: Historisch Jaarboek Westland 1992 (nr. 5).
- 4) H.K. Nagtegaal – Heraldisch Vademecum, Centraal Bureau voor Genealogie 2003.
- 5) A. Olierook – Tussen bisschop en pastoor, 600 jaar dekenaat in Delfland. Dekenaat Delfland 1999.
- 6) J.G. De Ridder – Uit de geschiedenis van het Westland. 1979.
- 7) Henk Willemsen - Mr. Franciscus Verburch, Eerste pastoor in het Westland na de reformatie (1647-1708).
- 8) Henk Willemsen – De Druivenpastoor. Het leven en werken van pastoor magister Franciscus Verburch (1616-1708). Uitgeverij Boekscout, 2009.
- 9) <https://www.historiebartholomeuspoeldijk.nl>

Dag van de Ouderen in de Meerpaal in Dronten

Op 7 oktober jl. was de NGV Afdeling Flevoland aanwezig op de Dag van de Ouderen in de Meerpaal in Dronten. Deze dag is georganiseerd voor de senioren in Dronten en omgeving. Een breed scala aan activiteiten die gericht zijn op de senioren waren daar vertegenwoordigd. En dan kan de NGV natuurlijk niet ontbreken. We hebben de uitnodiging voor deze dag dan ook met veel dank aanvaard. Antoinette Timmermans en Willy Knoop hebben een drukke middag gehad. Veel informatie kunnen verstrekken en uitleggen wat de NGV kan betekenen voor mensen die willen beginnen met het onderzoek naar hun voorouders. Ze hebben veel toezeggingen gekregen van mensen die de volgende keer naar het voorouderspreekuur zouden komen om daar eens rustig te kunnen kijken hoe je het beste kunt beginnen met stamboomonderzoek.

Het was een waardevolle middag en we kijken uit naar het eerstvolgende voorouderspreekuur.

Piet Peeters.

**dag
van de
ouderen**
Dronten 2022

**We worden
allemaal ouder,
laten we dat
samen doen!**

**vrijdag 7 oktober 2022
van 13.30 tot 17.00 uur
in de Meerpaal Dronten**

Deze dag voor senioren is mede mogelijk gemaakt door:

SAMEN OUDER WORDEN

kbo-pcob
voor senioren van
vandaag en morgen

de meerpaal

meer
samen

Artikel Fred van der Zwan in Gens Nostra nr. 5-2022

Als u de nieuwste Gens Nostra van september / oktober 2022 heeft gelezen zal u het artikel "Onderzoek doen naar keizerlijke wapenbrieven en adelsdiploma's" van ons Flevolandse lid Fred van der Zwan niet zijn ontgaan. In dit artikel geeft Fred van der Zwan hoe je onderzoek kunt doen naar door de Duitse keizer verleende wapenbrieven en adelsdiploma's.

Stapsgewijs wordt aangegeven hoe je wapenbrieven en adelsdiploma's kunt terugvinden en opvragen op de website van het Oostenrijkse staatsarchief. In zijn artikel geeft Fred ook aan dat veel in wapenboeken en wapenverzamelingen afgebeelde wapens afwijken van de originele wapenbrief of adelsdiploma en daarmee onjuist zijn afgebeeld. Aan de hand van twee concrete voorbeelden wordt dit door Fred van der Zwan duidelijk gemaakt.

Wij, de redactie, willen hierbij opmerken dat de website van het Oostenrijkse staatsarchief, naast wapenbrieven en adelsdiploma's, nog veel meer informatie bevat dat voor uw onderzoek naar de geschiedenis van uw familie interessant kan zijn.

Maurice Kruijk

Kop van het artikel van Fred van der Zwan

Inhoudsopgave

Agenda	2
Nieuwe afdeling Noord-Holland Noord.	2
Van de voorzitter	3
Excursie naar Agnetapark in Delft.	4
Voorouderspreekuur in Emmeloord voortaan in FlevoMeer Bibliotheek	6
Werkgroep Marketing.....	6
Almere Plus Beurs.....	7
Lezing van Bas Wilschut over GensDataPro.	8
De Druivenpastoor.....	9
Dag van de Ouderen in de Meerpaal in Dronten.....	23
Artikel Fred van der Zwan in Gens Nostra nr. 5-2022	24
Inhoudsopgave	25
Bestuur.....	26
Redactie	26
Voorouderspreekuren.....	26

Bestuur

Willy van der Most	voorzitter
Piet Peeters	secretaris en 2-de afgevaardigde
Maurice Kruijk	penningmeester
Wim Sijses	webredacteur en 1-ste afgevaardigde
Lidy Kutschruiter	lid en notulist

Coördinatoren:

Peter Bedeker	Coördinatie en organisatie Voorouderspreekuren.
Antoinette Timmermans	Planning en organisatie lezingen en excursies.

Redactie

Maurice Kruijk
Piet Peeters

Voorouderspreekuren

Almere

Peter Bedeker
Antoinette Timmermans
Piet Peeters
Joop Campfens
Geert Baas

Lelystad

Jonny Serno
Maurice Kruijk

Emmeloord

Willem Braam
Jaap van Woudenberg
Harry Kramer

Kampen

Neel Wijshake

Swifterbant en Dronten

Fred van der Zwan